

فرمودند: «این مسئله حجاب، محرم و نامحرم، نگاه کردن و نگاه نکردن، همه به خاطر این است که قضیه عفاف در این بین، سالم نگه داشته شود.

اسلام به مسئله عفاف زن اهمیت می دهد؛ البته عفاف مرد هم مهم است. عفاف، مخصوص زنان نیست؛ مردان هم باید عقیف باشند؛ منتها چون در جامعه، مرد به خاطر قدرت جسمانی و برتری جسمانی، می تواند به زن ظلم کند و برخلاف تمایل زن رفتار نماید، روی عفت زن بیشتر تکیه و احتیاط شده است.

ایشان در باره پیامد بی توجهی به عفاف و حجاب در دنیای غرب فرمودند: «شما امروز هم که در دنیا نگاه کنید، می بینید یکی از مشکلات زنان در دنیای غرب، به خصوص در کشور ایالات متحده آمریکا، همین است که مردان با تکیه به زورمندی خودشان، به عفت زن تعدی و تجاوز می کنند.

آمار منتشر شده از سوی مقامات رسمی خود آمریکا را من دیدم که یکی مربوط به دادگستری آمریکا و یکی هم مربوط به یک مقام دیگری بود. آمارها واقعاً وحشت انگیز است؛ در هر شش ثانیه، یک تجاوز به عفت در کشور آمریکا صورت می گیرد! ببینید چقدر مسئله عفت مهم است.» (۱۳۷۰/۱۰/۴)

مفهوم حجاب

قبل از ارائه راهکارهای ارتقای حجاب و عفاف ضرورت دارد تا برای روشن شدن مفهوم حجاب و عفاف، این دو واژه مورد بررسی قرار گیرد.

برای واژه «حجاب» در میان زبان شناسان عرب، دو معنای اصلی ذکر شده است:

۱- حجاب، به مفهوم مانع و حایل میان دو چیز است، خواه آن دو چیز از امور مادی و اشیای محسوس باشد و یا از امور معنوی و غیر محسوس. راغب چنین می گوید: «حجب و حجاب به معنای منع از وصول و رسیدن دو چیز به همدیگر است.» (راغب اصفهانی ۱۴۱۲ق، ص ۲۱۹)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ) احزاب/۵۹.

«ای پیامبر! به همسران و دخترانت و زنان مؤمنین بگو روسری های بلند خود را بر خویش فرو افکنند تا شناخته نشوند و مورد آزار قرار نگیرند»

مقام معظم رهبری علیه السلام: «حجاب برای زن، به معنای ذلت نیست؛ بلکه به معنای عصمت و حفظ زن است و نه فقط عصمت و حفظ زن، بلکه عصمت و حفاظت زن و مرد هر دو است.

مقدمه

یکی از آرمان های مقدس انقلاب اسلامی تغییر فرهنگ برهنگی حاکم در دوره طاغوت به سمت فرهنگ حجاب و عفاف اسلامی بود که برای تحقق این آرمان تلاش هایی صورت گرفته است اما این تلاش ها برای نهادینه کردن فرهنگ عفاف و حجاب در مقابل تهاجم بی وقفه دشمنان در ترویج فرهنگ برهنگی و ابتذال کافی نبوده است زیرا پس از این همه سال، متأسفانه شاهد رواج روز افزون برهنگی و بد پوششی در سطح جامعه هستیم و اگر با این وضعیت، تصمیمات جدی از سوی متصدیان اصلی در این امر صورت گرفته نشود، طولی نخواهد کشید که فرهنگ برهنگی و بی بندباری تمام فضای جامعه را فرا خواهد گرفت که دیگر برای تغییر یا اصلاح آن دیر خواهد شد زیرا اگر فساد در جامعه عمومیت پیدا کند به این سادگی نمی توان کاری کرد.

بنابراین قبل از این که فرصت ها از دست برود بر دل سوختگان این تنها نظام شیعی در عالم، تکلیف است تا هر کس به اندازه توان خویش به پاس حرمت آن خون های پاک که برای نهادینه شدن فرهنگ عفاف و حجاب اسلامی در این کشور ریخته شده است، برای مبارزه با ابتذال و فرهنگ برهنگی، تمام تلاش را بکار گیرد.

مقام معظم رهبری در باره فلسفه توصیه اسلام به حجاب

حجاب در اصطلاح

حجاب در اصطلاح فقه، به معنای پوشش ویژه ای برای زنان است که مانع و بازدارنده ی نگاه نامحرمان به او و یا مانع انگیزش تمایل جنسی مردان باشد. (فتح الله، ۱۴۱۵، ق ۲ ص ۴۵۴)

مفهوم عفاف

«عفاف» واژه ای عربی است که با فرهنگ اسلامی وارد زبان فارسی شده است. راغب در مفردات می گوید: «عَفَّتْ حَالَتِ نَفْسَانِي» است که مانع تسلط شهوت بر انسان می گردد و انسان عقیف کسی است که با تمرین و تلاش مستمر و پیروزی بر شهوت، به این حالت دست یافته باشد. (راغب اصفهانی، ۱۴۱۲، ق، ص ۵۷۳)

ابن منظور نیز در لسان العرب می گوید: «عَفَّتْ خُودُ نَكْهَدَارِي» از غیر حلال، کارهای حرام و طمع های پست است، عفت پیشگی یعنی خود نگهداری. (ابن منظور، ۱۴۰۵، ق، ج ۹ ص ۲۵۳)

در قاموس قرآن آمده است: «عَفَّتْ بِهَ مَعْنَايَ مَنَاعَتِ» است در شرح آن گفته اند: حالت نفسانی است که از غلبه ی شهوت باز دارد. پس باید عقیف به معنای خود نگهدار و با ممانعت باشد. (قرشی، ۱۳۶۶، ق، ج ۵ ص ۱۸)

عفاف در اصطلاح

«عفاف» یک اصطلاح اخلاقی است. صفت عفاف در علم اخلاق از مهم ترین فضایل اخلاقی شمرده شده است، ملا صدرا عفاف را در «اسفار» این گونه تعریف کرده است: «عفاف، مَنِشِي است که منشأ صدور کارهای معتدل می شود نه پرده دری می کند و نه گرفتار خمودگی شود (شیرازی، ۱۹۸۷، م، ج ۲ ص ۳۸)

خواجه نصیر الدین طوسی در تعریف آن می نویسد: «عفاف آن است که نیروی شهوت مطیع عقل باشد تا تصرف او به اقتضای رأی او بود و اثر خیریت در او ظاهر شود و از تعبد هوای نفس و استخدام لذات فارغ شود» (طوسی، ۱۳۷۳، ش، ص ۷۴ به نقل از سجادی، ۱۳۶۵، ش، ج ۳ ص ۲۹۶). سید محمد حسین طباطبایی، عفاف را از اصول سه گانه فضیلت های اخلاقی

صاحب مقاییس اللغه نیز می آورد: «حجب، دارای یک معنای اصلی است و آن منع است. گفته می شود: حجبته، یعنی؛ منع کردم او را.» (ابن فارس، ۱۴۰۴، ق ۲ ج ۲ ص ۱۴۷)

همچنین در «مصباح» آمده است: «حَجَبَ بِهَ مَعْنَايَ مَنَعِ» است و از همین رو به پوشش حجاب گفته می شود زیرا پوشش مانع از مشاهده می شود و به دربان حاجب گفته می شود چون مانع و بازدارنده از ورود دیگران است. اصل معنای حجاب، جسمی است که بین دو جسد حائل می شود و گاه بر امور معنوی نیز به کار می رود؛ از این رو گفته شده است: «عجز» حجاب میان انسان و مراد اوست و «معصیت» حجاب بین بنده و پروردگار اوست. (فیومی، ۱۹۸۷، م ص ۴۷)

۲- حجاب به معنای ستر و پوشش

صاحح اللغه معنای پوشش را برای حجاب یاد آور شده و گفته است: «حجاب یعنی پوشش و حجاب درون انسان، یعنی آن چه که بین قلب و سایر آن حائل می شود.» (جوهری، ۱۴۰۷، ج ۱ ص ۱۹۷)

چنان که ابن منظور نیز در لسان العرب، حجاب را به معنای ستر دانسته و گفته است: «حجاب به معنای ستر و پوشش است؛ «حجبه» یعنی آن را پوشانید، زن محجوب، زنی است که پوشیده باشد.» (ابن منظور، ۱۴۰۵، ق، ج ۱ ص ۲۹۸)

به نظر می رسد مصطفوی، جمع بندی خوبی را در میان دو معنای یاد شده ارائه کرده است او گفته است: «حجاب در اصل به معنای مانع از تلاقی دو چیز یا اثر آن دواست؛ چه هر دو چیز مادی باشند یا معنوی، یا یکی مادی و دیگری معنوی و نیز بدون تفاوت از این ناحیه که آن مانع و حجاب، شیء مادی باشد یا امر معنوی.» (مصطفوی، ۱۳۶۰، ش ج ۲ ص ۱۷۷)

واژه حجاب در آیه «وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ...» (احزاب: ۵۳) و آیه «وَبَيَّنَّهُمَا حِجَابًا...» (اعراف: ۴۶) نیز به معنای منع و مانع آمده است و به پوشش نیز از این رو حجاب گفته می شود که مانع از دیدن است.

مقام معظم رهبری نیز در باره نقش حجاب در حفظ عفاف فرمودند: «عفت، آن صخره آسیب ناپذیر در انسان نیست؛ مثل همه خلیقات و خصلت های انسانی، در معرض تهاجم قرار می گیرد. یکی از چیزهایی که می تواند آن را از تهاجم به دور بدارد و عفاف زن و طهارت او و تقوای او و حالت پرهیز و عصمت را در او نگه دارد، نداشتن معاشرت نامناسب در محیط زندگی و محیط کار و محیط جامعه است.

معاشرت نامناسب، یعنی معاشرتی که در او جهات فرهنگی و اخلاقی خاص رعایت نشده باشد. آن چیزی که می تواند به این نگه داری و مصون سازی و جداسازی کمک کند، حجاب است. بهترین چیز، حجاب است؛ حجاب از طرف زن و حجاب از طرف مرد. حجاب مرد هم نگاه نکردن است: حجاب، یعنی مانع؛ یعنی فاصل در زن» (۱۳۶۴/۱۲/۱۱)

راه کارهای تقویت عفاف و حجاب

۱. ارتقای سطح آگاهی: با توجه به این که یکی از عوامل مهم در گرایش انسان به سوی فساد و فحشا و انحراف از مسیر حق، جهالت و نادانی است و روی آوردن افراد به سوی فرهنگ ابتذال و برهنگی، معلول ناآگاهی های آنها نسبت به جوانب گوناگون آن مسئله است، ارتقای شناخت نیست به ارزش و جایگاه حجاب و عفاف، آثار مثبت رعایت آن و پیامد خطر ناک بی توجهی به آن برای فرد، خانواده، محل کار و جامعه و همچنین پاسخگویی به شبهات مربوطه به این مسئله می تواند یکی از راه کارهای ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در جامعه باشد.

زیرا کم تر کسی پیدا می شود که اگر بداند به دلیل رعایت نکردن حجاب و عفاف، هم خودش هم خانواده اش و هم محیط کارش و هم جامعه اش دچار پیامدهای ناهنجاری می شود، حاضر شود توصیه های مربوط به حجاب را مراعات نکند، یا بر عکس اگر کسی بداند که با رعایت کردن ضوابط مربوط به پوشش اسلامی چه آثار و برکات ارزشمندی نصیب او، خانواده و جامعه اش می شود. حاضر نشود آن را نپذیرد و همچنین اگر کسی واقعاً بداند که ترویج فرهنگ برهنگی و بی بندوباری یکی از توطئه های

می داند که صبر، حیا، ایثار، سخاوت، و... برشاخه آن می روید. او پس از آن که قوای شهوانی، غضبی و فکری را منشأ و خاستگاه تمامی اخلاق انسانی بر می شمرد، می گوید: «حد اعتدال در قوه شهوانی «عفاف» و افراط و تفریط در آن «شره» و «خمود» نامیده می شود» (طباطبایی، ۱۴۱۷ ق ج ۱ ص ۱۳۷)

بر اساس معانی یاد شده عفاف معنایی وسیع تر از پاکدامنی از فحشاء دارد. در قرآن کریم و روایات نیز، عفاف به همین معنای وسیع بکار رفته است، که می توان به دو نمونه زیر اشاره کرد:

۱- «وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّى يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ» (نور: ۳۳)

«وکسانی که زمینه ای برای ازدواج نمی یابند، باید پاکدامنی (عفت) پیشه کنند تا خداوند از فضل خود آنان را بی نیاز گرداند.»

۲- «لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَحْصَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ صَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا...» (بقره: ۲۷۳)

«(انفاق شما، مخصوصاً باید) برای نیازمندی باشد که در تنگنا قرار گرفته اند، نمی توانند مسافرتی کنند (و سرمایه ای به دست آورند) و از شدت خویشتن داری (عفت)، افراد نا آگاه، آنان را بی نیاز می پندارند اما آن ها را از چهره هایشان می شناسی و هرگز با اصرار چیزی از مردم نمی خواهند» در این آیه واژه عفاف در معنایی فراتر از عفاف جنسی به کار رفته است، که عبارت است از عفاف معیشتی و اقتصادی می باشد.

رابطه حجاب و عفاف

با توجه به معانی حجاب و عفاف می توان به این نکته اشاره نمود که عفاف یک نیروی باز دارنده درونی است و حجاب یک مانع و حافظ بیرونی است که وجود هر یک از آن دو می تواند به نوعی در پدید آمدن و تداوم دیگری نقش داشته باشد و به تعبیر دیگر شاید بتوان گفت، حجاب نشانه و بازتاب بیرونی عفاف است و از سوی دیگر به تعبیر قرآن رعایت حجاب ظاهری می تواند سبب طهارت درونی که همان عفاف است باشد. (نور: ۳۰؛ احزاب: ۵۳)

وژنه نامه

راهکارهای دستیابی به عفاف و حجاب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

را برای خود فراهم نموده است» (نوری، ۱۴۰۸ق، ج ۱۴ ص ۲۴۳) و در جمله‌ای دیگر درباره پیامد دیگر از خوشبو نمودن زن برای غیرشوهر، فرموده است: «هر زنی که خود را برای غیرشوهرش خوشبو کند، هیچ نمازی از او قبول نمی‌شود تا وقتی که غسل (توبه) نماید مانند وقتی که برای جنایت خود غسل می‌کند». (کلینی، ۱۳۶۵ش، ج ۵ ص ۵۰۷). و همچنین در همین باره فرمود: «هر زنی که خود را برای غیر شوهرش خوشبو نماید و از منزلش خارج شود مورد لعن و نفرین است تا وقتی که به منزل برگردد»، (حر عاملی، ۱۴۰۹ق، ۲۰: ۱۶۱) و در قضیه‌ای رسول خدا (ص) برای پیامد آخری بی‌مبالاتی عده‌ای از زنان اُمتش گریه کرد و وقتی امیرمؤمنان (ع) و فاطمه زهرا (س) سبب گریه آن حضرت را جویا شدند، فرمود: «شب معراج که مرا به سوی آسمان بالا بردند زنی از اُمتم را دیدم که دچار عذاب شدیدی هستند از دیدن احوال آنها گریه می‌کنم» و سپس شروع کرد به توصیف عذاب هر کدام از آنها، تا اینکه حضرت زهرا (س) سؤال کرد: ای حبیب من و ای نور چشمم، آنها چه کار در دنیا کرده بودند که به آن عذاب‌ها گرفتار شده‌اند؟

حضرت فرمود: «اما آن زنی که به موهای سر خود آویزان شده بودند آنهایی بودند که در دنیا موهای سرشان را از مردان نامحرم نمی‌پوشاندند و آنهایی که گوشت بدنشان را می‌خوردند خود را برای نامحرم آرایش و زینت می‌کردند و آنها که گوشت بدنشان باقیچی‌های داغ شده بریده می‌شد در دنیا با رفتارهای مختلف با نامحرم اظهار تمایل می‌کردند و خود را برای آنان عرضه می‌نمودند» (ابن بابویه، ۱۳۶۳ق، ۲: ۱۰).

در باره ارزش کنترل نگاه به نامحرم هم فرمودند: «هرنگاه بی‌جا، تیر مسمومی از تیرهای شیطان است. هرکس از خوف خدا آن را ترک کند، خداوند در عوض ایمانی به او می‌بخشد که شیرینی آن را در قلب خویش احساس نماید.» (مجلسی ۱۴۰۳ق، ج ۱۰۴ ص ۲۸) بنابراین آگاهی بخشی به کارکنان نسبت به ارزش و جایگاه عفاف و حجاب، آثار و برکات آن و پیامد سلطه فرهنگ برهنگی، می‌تواند نقش بسیار مهمی در دستیابی به فرهنگ عفاف و حجاب داشته باشد.

بسیار مهم دشمنان است حاضر شود با رعایت نکردن شئون اسلامی، خود را تسلیم توطئه‌های آنان نماید.

بنابراین اگر مراکز اداری به دنبال سوق دادن آن مراکز به دنبال نهادینه کردن فرهنگ حجاب و عفاف هستند، ضرورت دارد با بکارگیری شیوه‌های گوناگون، نسبت به ارتقای آگاهی آن مجموعه اقدام نمایند و الا نباید از نیروهای ناآگاه انتظار داشته باشند که شئون اسلامی را در حوزه عفاف و حجاب رعایت کنند. همانگونه که خداوند هنگام توصیه مردان و زنان مؤمن به رعایت حجاب و عفاف، نسبت به آثار رعایت آن اقدام به آگاهی بخشی می‌کند و اینگونه می‌فرماید: که رعایت حجاب و عفاف سبب رستگاری پاکیزگی (جسم و جان) آنها می‌شود. (نور: ۳۰ و ۳۱) و علاوه بر این سبب حفظ و حراست آنها از اذیت دیگران خواهد شد (احزاب: ۵۹) و در جایی دیگر می‌فرماید هر کس حدود الهی را رعایت کند، بداند که بهشت ابدی و فوز عظیم نصیبش خواهد شد (نساء: ۱۳) و در نهایت در یک هشدار جدی انسان را از پیامد خطرناک پیروی از فتنه‌های شیطان در باره حجاب و عفاف آگاه می‌سازد (اعراف: ۲۷)

در آموزه‌های پیامبر گرامی اسلام (ص) و اهل بیت (ع) نیز هشدارهای فراوانی درباره پیامد بی‌توجهی به رعایت عفاف و حجاب وارد شده است.

در روایتی از رسول خدا (ص) خطاب به زنی به نام حولاء آمده است که فرمود: «ای حولاء! سوگند به آن خدایی که مرا به پیامبری و رسالت خویش مبعوث نموده است، همانا پروردگار عالم مرا مقام محمود عطا نمود و بهشت و جهنم خود را به من نشان داد و من دیدم که اکثر از اهل جهنم از زنان هستند... ای حولاء، هر زنی که ایمان به خدا و قیامت داشته باشد، نباید زینت و آرایش خویش را برای غیر شوهرش قرار دهد و نباید در برابر نامحرمان مقنعه و یاروسری خود را از سرش بردارد... و هر زنی که خود را برای غیر شوهرش آرایش نماید و مواضع زینت خود را نزد نامحرمان آشکار نماید، همانا دینش را فاسد نموده و خشم و غضب الهی

وژنه نامه

راهکارهای دستیابی به عفاف و حجاب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲. تقویت و تحکیم ایمان و باورهای درونی

نوع رفتار و سبک زندگی افراد و جوامع می‌تواند، نشانه و نمایی از سطح ایمان و باورهای آنان باشد، قرآن در تأیید این طلب آورده است: «وَ الْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبْتُ لَا يَخْرُجُ إِلَّا تَكْدًا» (اعراف: ۵۸) و سرزمین پاک (حاصلخیز) گیاهش به اذن پروردگارش می‌روید و سرزمینی که پلید شده است گیاهش جز اندکی بر نمی‌آید.

امیرمؤمنان علی (ع) نیز در اینکه نوع رفتارهای انسان متأثر از باورهای قلبی اوست و می‌توان به وسیله سبک و شیوه رفتار به سطح ایمان افراد دست یافت فرموده است: «فبالایمان يُسْتَدَلُّ عَلَى الصَّالِحَاتِ وَ بِالصَّالِحَاتِ يُسْتَدَلُّ عَلَى الْإِيمَانِ؛ ایمان را بر کرده‌های نیک می‌توان دلیل گرفت و از کردار نیک هم می‌توان ایمان را تشخیص داد». (شریف رضی، ۱۳۷۹ ش، ص ۱۵۵).

امام صادق (ع) نیز درباره ارتباط ظاهر و باطن و تأثیر باورهای درونی در رفتار ظاهری، می‌فرماید: «آلودگی ظاهر، اثر و معلول آلودگی باطن است، کسی که درون خود را تطهیر کند، خداوند بیرون او را پاک می‌کند و کسی که در درون، پروای خدا را نداشته باشد، خداوند در آشکار او را رسوایی کند، اما کسی که در نهان به خدا خیانت کند، خداوند متعال در آشکار، او را رسوا و بی‌آبرو می‌کند». (مصطفوی، ۱۳۶۰ ش، ص ۱۰۷).

البته اعمال و رفتار زمانی می‌تواند نمایانگر باورهای درونی و ایمان افراد باشد و میزان سنجش اعتقادات درونی قرار بگیرد که آن عمل و رفتار به صورت مستمر در موارد گوناگون از آنان سر بزند و گرنه به انجام دادن یک بار عمل، نمی‌توان پی به ایمان و اعتقاد درونی آن فرد برد، زیرا چه بسا، آن عمل به صورت اتفاقی آن هم در شرایط خاصی از او سر زده باشد.

بنابراین اگر شیوه و سبک رفتاری کسی، علی‌رغم اظهار ایمان و دین‌داری سنخیتی با ایمان و باورهای دینی وی نداشته باشد، این امر، دلیل بر ضعف و سطحی بودن باورهای قلبی اوست. مرحوم طباطبائی درباره تأثیر گذاری اعتقادات و باورها در

سبک زندگی فرموده است: «اختلاف سبک‌ها در جوامع انسانی، ریشه در مذاهب مختلف دارد، و گوناگونی شیوه‌های زندگی در جوامع بشری نیز از گوناگونی اصول اعتقادی آنها درباره حقیقت عالم سرچشمه گرفته است». (طباطبائی، ۱۴۱۷ ق، ج ۱۶، ص ۲۰۰-۲۰۱)

شهید مطهری هم در نقش آفرینی ایمان بر سبک و سیره زندگی انسان می‌فرماید: «آن چیزی که لازم است مورد توجه واقع شود، این است که تنها ایمان، قادر است که فرد را به صورت یک انسان واقعی در آورده، هم خودخواهی، هم خود پرستی را تحت الشعاع عقاید و مسلک قرار دهد و هم نوعی تعبد و تسلیم در فرد ایجاد کند، طوری که انسان در کوچک‌ترین مسئله‌ای که مکتب عرضه می‌دارد به خود تردید راه ندهد و هم آن را به صورت یک شئی محبوب و گران بها در آورد، در حدی که زندگی بدون آن، برایش هیچ و پوچ و بی معنا باشد». (مطهری، ۱۳۷۸ ش، ج ۲، ص ۴۵ و ۴۶)

بنابراین اگر متصدیان امور در مراکز اداری به دنبال آن هستند تا سبک پوشش و عفاف را در آن محیط به سمت سبک اسلامی سوق دهند می‌بایست در تقویت ایمان و باورهای درونی نیروها، سرمایه‌گذاری نمایند و به دنبال راهکارهایی بروند که اجرای آن سبب تقویت و تحکیم باورها می‌شود که ما در اینجا به بعضی از آن راهکارها که در آموزه‌های دینی مطرح شده، اشاره می‌کنیم. الف: یاد خدا «أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ» (رعد: ۲۸) همانا با یاد خدا قلب‌ها آرامش پیدا می‌کند.

ب: یاد مرگ و قیامت: یاد مرگ و قیامت یکی دیگر از راهکارهایی است که می‌تواند سبب تقویت ایمان شود چرا که به تعبیر امام صادق ۷ یاد مرگ، خواهش‌های باطل را از دل زایل می‌کند و ریشه‌های غفلت را می‌کند و دل را به وعده‌های الهی قوی و مطمئن می‌گرداند و طبع را رقیق و نازک می‌سازد و عکس‌های هوا و هوس را می‌شکند و آتش حرص را فرو می‌نشاند و دنیا را حقیر و بی‌مقدار می‌سازد» (مصطفوی، ۱۳۶۰ ش: ۳۷۱) و به قول رسول گرامی اسلام: «همانطوری که آهن زنگ می‌زند دلها نیز زنگار می‌بندد، عرض شده‌ای رسول خدا، راه صیقل دادن به آنها چیست؟ فرمود: تلاوت قرآن و یادآوری مرگ» (ابن ابی‌جمهور، ۱۴۰۵ ق، ج ۱، ص ۲۷۹)

وژنه نامه

راهکارهای دستیابی به عفاف و حجاب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرگ کند به مقدار کمی از دنیا راضی می شود». (کلینی، ۱۳۶۵ ش، ج ۳ ص ۳۱۵)

و: اُنس با قرآن: قرآن چراغ فروزانی است. (مأئده: ۱۵) که هر کس با او اُنس گیرد از نورانیت آن بهره مند گردیده و به راه راست هدایت خواهد شد (اسراء: ۹) همانگونه که رسول گرامی اسلام (ص) فرمود: زنگارهای قلب بوسیله قرآن جلا پیدا می کند (ابن ابی جمهور، ۱۴۰۵ ق، ج ۱ ص ۲۷۹) و در قرآن نیز آمده است که تلاوت قرآن نزد مؤمنان، سبب افزایش و ازدیاد ایمان آنان می شود (انفال: ۲) و همچنین قرآن در بردارنده داروی شفابخش قلبهاست (یونس: ۵۷)

مقام معظم رهبری درباره آثار و برکات اُنس با قرآن فرموده است: «اگر با قرآن اُنس پیدا کنید می بینید که دل و جان شما نورانی می شود، به برکت قرآن بسیاری از ظلمات و ابهام ها از قلب و روح انسان زدود می شود» (بیانات مقام معظم رهبری، در دیدار با قاریان، ۱۳۷۳/۱۰/۱۴)

بنابراین هر کسی که به دنبال تقویت و استحکام بخشیدن به ایمان خویش یا ایمان مجموعه خودش هست، یکی از مهم ترین راهکارش تقویت اُنس با قرآن است که باید از ابزار گوناگون برای دست یابی به این هدف استفاده نماید.

ه: محبت اهل بیت (علیهم السلام): یکی از عوامل تقویت و تحکیم ایمان در قلب ها، عشق به اهل بیت (علیهم السلام) است از امیرمؤمنان ۷ در این باره نقل شده است که فرمود: «خوشا به حال کسی که محبت ما اهل بیت (علیهم السلام) در قلب او رسوخ داشته باشد، ایمان در قلب چنین کسی، ثابت تر از کوه اُحد در مکانش خواهد بود و هر کس که دوستی ما در قلب او جای نگیرد، ایمان در قلب او مانند ذوب شدن نمک در آب ذوب می شود» (هلالی ۱۴۰۵ ق ص ۵۱۵ و ۵۱۶)

بنابراین، جامعه ای از ایمان راسخ برخوردار خواهد بود که عشق به اهل بیت (علیهم السلام) در افراد آن جامعه لب ریز

ج: موعظه: یکی از راههای تقویت ایمان و باورهای درونی، نشستن پای و عطا و اعطای صاحب دل است، از امیرمؤمنان ۷ درباره اثر گذاری موعظه نقل شده است که فرمود: «موعظه سبب زنده شدن دلها می شود» (تمیمی ۱۳۶۶ ش: ۲۹) و در سخن دیگر فرمود: «موعظه سبب صیقل شدن نفس و جلای قلوب است» (تمیمی ۱۳۶۶ ش: ۲۰۰).

اثر گذاری موعظه در حدی است که حتی پیامبران خود را از آن بی نیاز نمی دیدند، بر همین اساس رسول گرامی اسلام ۹ با اینکه برترین مخلوق عالم هستی می باشد اما از جبرئیل درخواست موعظه می کند و جبرئیل نیز به ایشان عرضه می دارد: «یا محمد هر چه می خواهی زندگی کن ولی بدان که خواهی مُرد و به هر چه می خواهی دل ببندی ببند، ولی روزی از آن جدا می شوی و هر گونه می خواهی عمل کن ولی بدان روزی آن را ملاقات خواهی کرد». (کلینی، ۱۳۶۵ ش، ج ۳ ص ۲۵۵)

بنابراین شایسته است که متصدیان امور در مراکز اداری هر چند گاه با هدف تقویت ایمان با دعوت از واعظان صاحب دل، زمینه و عطا را برای کارکنان خویش فراهم نمایند تا شاید موعظه های واعظ در مخاطبان اثر کند و آنها را به سمت اجرایی نمودن حدود الهی سوق دهد.

د: پرهیز از دنیاگرایی: یکی از راهکارهای تقویت و تثبیت ایمان و باورهای درونی پرهیز از چیزهایی است که سبب فاسد شدن و تضعیف ایمان است، بر اساس فرموده امیرمؤمنان (ع) یکی از ویژگی هایی که ایمان و یقین انسان را در معرض سقوط قرار می دهد، دنیاگرایی است (تمیمی، ۱۳۶۶ ص ۲۲۹) بنابراین هر کس که به دنبال آن است تا قدرت ایمان و باورهای قلبی اش حفظ شود باید از هر گونه دنیاپرستی و دنیاگرایی در زندگی پرهیز نماید و یکی از بهترین راه پیشگیری از گرایش به دنیا، یادآوری مرگ و قیامت است، از رسول خدا ۹ در این باره نقل شده است که فرمود: «مرگ را بسیار یاد کنید زیرا یاد مرگ گناهان را پاک و از رغبت به دنیا می کاهد» (ابن ابی فراس، ۱۴۱۰ ق، ج ۱ ص ۲۶۹) امیرمؤمنان علی (ع) نیز در این باره فرمود: «کسی که بسیار یاد

غرق بودند و انواع اقسام برهنگی را تجربه کردند و از امکانات فوق العاده مادی برخوردار بودند اما پس از تأمل و تفکر به این نتیجه رسیدند که تنها راه حفظ شخصیت و نجات خویش، روی آوردن به اسلام و رعایت احکام آن به ویژه پوشش اسلامی است. بر همین اساس، مسئولین مربوطه در مراکز اداری می‌توانند با دعوت از بانوان محجبه تازه مسلمان، نسبت به آگاهی بخشی نیروها، قدم‌های مؤثری بردارند، ما در این بخش برای نمونه به ذکر سخنان بعضی از بانوانی که با فطرت پاک خویش دریافتند، فرهنگ ابتدال و برهنگی، جز به یغما رفتن کالای ارزشمند عفت زن، نقشی دیگر ندارد و برای دست یافتن به آرامش و آزادی توحید، اسلام را برگزیدند و حجاب اسلامی را به عنوان پوشش خویش انتخاب کردند، اکتفا نموده و مخاطبان را برای دستیابی به اطلاعات کامل‌تر در این زمینه به سایت مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت (علیهم السلام) ارجاع می‌دهیم.

۱. فاطمه آناستازیا پژووا از روسیه: او دختر تازه مسلمان از روس طرفدار دو آتشه ایران و حزب الله لبنان است تاکنون دوبار به ایران سفر کرده و به زیارت امام رضا (ص) رفته است او در باره علت بد حجابی دختران ایرانی این چنین گفته است: «روزگاری من هم بدون هیچ دلیل و شناختی بی حجاب بودم مشکل امروز بخشی از جوانان ایرانی هم دقیقاً همین است، مشکل نسل جدید آن‌ها ناآشنایی با اسلام است، هنوز قشنگی‌های اسلام و شیعه را نمی‌دانند و گرنه برهنگی را جذاب و نماد روشنفکری نمی‌خوانند، این (حجاب) محدودیت نیست بلکه احترام به شخصیت خویش است، این اتفاقاً عین آزادی است، خود را از نگاه باقی افراد مصون می‌دارید.» (مصاحبه، خبرگزاری تسنیم با فاطمه آناستازیا، ۹۵/۸/۵)

۲. تینا هاوسکی از آمریکا: ایشان با نوبی مسیحی مقیم کشور آمریکا از خانواده‌ای اصیل در دین مسیحیت به دلیل اینکه دین مسیحیت پاسخگوی سؤالاتش نبود، اسلام را انتخاب کرد و با مرد مسلمان ایرانی ازدواج کرد و پس از تولد فرزندشان برای اقامت به شیراز آمدند. خانم هاوسکی، حجاب و پوشش را بزرگ‌ترین هدیه از دین اسلام می‌داند، و این دین به معنای کامل آزادی، چیزی

گردد در چنین صورتی، دیگر آن جامعه به سراغ برهنگی، ابتدال و بی‌عفتی نخواهد رفت بلکه همانند دوران دفاع مقدس، اگر روزی توطئه‌ای و تهاجمی از سوی دشمنان به سمت جامعه اسلامی صورت گیرد، اهل ایمان با تمام وجود در مقابل آن توطئه خواهند ایستاد و حتی حاضر خواهند شد جان شیرینشان را در این راه فدا کنند اما اگر خدا ناکرده روزی پرچم عشق اهل بیت (علیهم السلام) در این کشور پایین کشیده شود، آن روز، روز سقوط ارزشها خواهد بود بنابراین، تنها راه حفظ و حراست از ارزشهای الهی به ویژه، حفظ عفت و پاکدامنی دست برداشتن از قرآن، اهل بیت (علیهم السلام) است، همانطوری که رسول گرامی اسلام (ص) در این باره فرمود: «من در میان شما دو چیز گرانبه‌ها را امانت می‌گذارم تا زمانی که به آن دو تمسک می‌جوئید، هرگز گمراه نخواهید شد» (حرّانی، ۱۳۶۳، قصص ۳۴).

ی: انجام اعمال نیکو و کسب فضائل اخلاقی: منشأ اصلی ایجاد فضائل اخلاقی، ایمان است، تقویت و تحکیم ایمان هم به استمرار این گونه اعمال مرتبط است، بر همین اساس خداوند در قرآن فرمود: «وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى» (محمد: ۱۷) آنانکه هدایت یافتند و تسلیم فطرت پاک خویش شده و از پی حق رفته اند، خدا بر هدایتشان افزوده است.

از امام باقر ۷ نیز در این باره نقل شده است که فرمود: چهار چیز است که در هر کس باشد، اسلام او کامل و برایمانش یاری می‌شود و گناهانش از وی پاک می‌گردد و به دیدار خدا رود در حالی که از او راضی است و اگر سرپایش را گناه فرا گرفته باشد، خداوند آنها را بریزد و آن چهار صفت عبارتند از: وفا به عهدی که انسان با خدا می‌بندد و راستگویی با مردم و شرم و حیا از آنچه که نزد خدا و مردم زشت می‌نماید و خوش خلقی با خانواده و سایر مردم» (مفید، ۱۳۶۴، شص ۱۸۵)

۳. استفاده از خاطرات زنان محجبه تازه مسلمان: تجربه نشان داده است که اگر فلسفه، آثار و برکات حجاب از سوی بانوان محجبه تازه مسلمان، گفته شود اثرش چند برابر گفته‌های بعضی از ماها می‌باشد. زیرا بسیاری از آنها با اینکه در دریای برهنگی

می دانم که باید با حجاب باشم هنگامی که در اماکن شلوغ به من خیره می شوند آسوده هستم، من باحجاب، خودم را یافته ام هر چند که دولت فرانسه فکر کند روسری من برای آنها يك معضل است ... پوشش باعث می شود تا آزادی داشته باشم آن هم آزادی که خودمان انتخاب می کنیم هر آنچه انجام می دهیم آزادانه است بدون این که بدن خود را در اختیار دیگران قرار بدهیم» ایشان در ادامه گفته: «خیلی خدا را شاکرم که در جوانی اسلام و حجاب را درك کردم، این باور قوی که می گویند حجاب اعتماد به نفس و قدرت به انسان می دهد صحت دارد، من با داشتن حجاب در محل کارم محکم و پایدار بودم، پوشش چیزی سختی نیست بلکه شیرین است اگر شما آن را معامله ای با خدا بدانید که با هیچ چیز دیگری قابل قیاس نیست» (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت)

۷. ربیعه علی، بانوی تاز مسلمان تانزانایی: او درباره علت با حجاب شدن خویش گفته است: «پوشش خانم هایی که به عنوان راهبه در کلیسا حضور داشتند برایم جذاب و جالب بود و همیشه دوست داشتم مانند آنها لباس بپوشم، قبل از مسلمان شدنم کامل نبودم ولی بعد از روی آوردن به اسلام و خواندن آیه های نورانی قرآن خود را کامل می دانم. اواز بانوان ایرانی خواست تا قدرت کشور خود را با این همه حرمت و عفت بدانند و مواظب باشند که کشورهای غربی نتوانند با بی حجابی در کشور تأثیر گذاری داشته باشند. (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت)

۸. ورونیکا (مریم فاضلی) بانوی شیعه آلمانی: او درباره فواید ارزش حجاب با چادر گفته است: «زیر این چادر مشکی، هم ارزش پیدا کردم و هم کرامت، کرامتی که جز زیر این سیاهی جای دیگر پیدا نمی شود. من اوایل که مسلمان شده بودم نماز می خواندم و روزه می گرفتم ولی حجاب نداشتم به همین دلیل به آرامش هم نرسیده بودم، حجاب برای زن جهاد است و این يك مسئولیت است و فقط يك تکه پارچه به عنوان روسری نیست، این به دنیا نشان می دهد که ما مسلمان هستیم. حجاب برای من يك تولد دوباره بود از این رو دوباره شهادتین را گفتم و اشك

فراتر از آنی است که ما می بینیم و یا انتظار داریم. بهترین راهنما و سرمشق، اهل بیت (علیهم السلام) و قرآن هستند (مصاحبه کاتون پرنیا با تینا هاوسکی، ۱۳۹۲/۹/۲۶، سایت دانشگاه علوم پزشکی فسا)

۳. سونیا (زهرا) کاسترو از آرژانتین: او در زمینه حجاب گفته است: «حجاب هدیه خداست و برای حمایت از زن است و در جامعه باعث می شود خانم ها با آزادی، تحصیل و کار کنند و احساس امنیت داشته باشند». (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت).

۴. امیلی (مریم) فرانسوا، روزنامه نگار انگلیسی: مریم فرانسوا مشهور به امیلی فرانسوا، نویسنده، روزنامه نگار و بازیگر و هنرپیشه انگلیسی است، وی هم اکنون نماینده دانشگاه اسلامی آکسفورد است و با حجاب اسلامی در برنامه های مختلف تلویزیونی با موضوع جایگاه زن مسلمان در جامعه حاضر می شود. او درباره دلیل حجابش گفته است: با حجاب شدم چون مسلمان شدم» (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت).

۵. مریم فلمینگ، اهل آمریکا: او در پاسخ برخی که می گویند چرا زنان مسلمان این گونه خود را می پوشانند؟ گفته است: «خوب شما به حضرت مریم نگاه کنید، حضرت مریم چگونه لباس می پوشیده است؟ چطور می توانید بگویید که زنان مسلمان قابل احترام نیستند و به اسلام حمله می کنید در حالی که خودتان می بینید که حضرت مریم کاملاً پوشیده است. (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت).

۶. ملانی دیامز از فرانسه: او که از خوانندگان فرانسوی است و اخیراً مسلمان شده است درباره حجاب گفته است: «حجاب با ارزش ترین گنجی است که به دست آورده ام و حاضر به از دست دادن آن نیستم» ایشان درباره فواید رعایت پوشش اسلامی برای او گفته است: «حجاب به من شخصیت، شجاعت، صبر، اعتقاد راسخ و معنویت قوی می دهد حجاب من رابطه با، خداست، من خودم شخصاً تصمیم گرفته با حجاب شوم و با همه اعضا و جوارحم

روش اهل بیت (ع) آشنا شوند تا ظرفیت حقیقی اسلام را دریابند». (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت)

۱۱. آتسکو هوشینو - بانوی شیعه ژاپنی: او درباره محجبه شدن خویش گفته است: «برای نخستین بار در مشهد مقدس، حجاب فاطمی یعنی چادر بر سر کردم و از اینکه این پرچم مشکی را که شهید در این مورد در وصیت نامه‌های خود به آن تأکید بسیاری کرده‌اند را به خوبی توانسته‌ام حفظ کنم بسیار خرسند و شادمان هستم، ابتدا چادر سر کردن برایم سخت بود ولی الآن دیگر نمی‌توانم از آن جدا شوم، چادر به من فهماند نگاه دیگران مهم نیست، نگاه خداوند مهم است، حجاب فقط برای دین اسلام نیست، یک ارزش بشری است و اگر حجاب و عفاف نداشته باشیم در واقع حرمت خداوند را می‌شکنیم و در نتیجه حرمت خودمان هم شکسته می‌شود». (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت)

۱۲. آماندا غیر مسلمان آمریکایی: او در دانشگاه با تعدادی دختران مسلمان آشنا می‌شود و آنها از حجاب برای او سخن گفتند، ایشان درباره علت محجبه شدنش گفته است: «دختران مسلمان به من گفتند که دستور حجاب برای محافظت زنان از نگاه هوس آلود مردان است و این مسأله باعث آرامش زنان خواهد شد، مدتی در مورد این مسأله فکر کردم و سپس تصمیم گرفتم، اوائل کمی برایم سخت بود چون تا بحال کمتر غیر مسلمانی پوشش حجاب را انتخاب کرده است اما پس از مدتی آرامش خاصی پیدا کردم و حجاب را با تمام وجود پذیرفتم». (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت)

۱۳. لیندسی یاسمین کونینگ از آمریکا: او درباره ارزش پوشش اسلامی گفته است: «هنگامی که دانستم حجاب از احکام اسلام است، فکر کردم مایه دردسر است ولی با انتخاب آن احساس می‌کنم بهترین نعمتی است که خداوند به ما داده است، اولین روزی که با حجاب بیرون رفتم، خیلی احساس افتخار می‌کردم، با هیچ کلمه‌ای نمی‌توانم احساس را بیان کنم، حجاب بهترین چیزی ممکن برای زن است، مهم‌ترین فایده آن حفظ عفت در برابر مردان و احساس آرامش و امنیت است». (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت)

ریختم در قم و در کنار سفره اهل بیت بود که مذهب تشیع را درک کردم و زیباترین لحظه زندگی ام هم این است که چادر نماز بر سر می‌گذارم و در مقابل درگاه خداوند دست نیاز دراز می‌کنم». (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت)

۹. سهیلا آریان ایرانی مقیم آمریکا: او درباره ارزش حجاب اسلامی گفته است: «همان اولین روزی که حجاب را انتخاب کردم دعا کردم که خدایا اگر یک روزی خواستی این حجاب دو مرتبه از سر من برداشته شود آن روز را آخرین روز عمر من قرار بده که دیگر اقبالاً با جهل از این دنیا بروم، هر روز دعا می‌کنم که مرا ثابت قدم نگه دارد»

او درباره احساس خود بعد از رعایت پوشش اسلامی گفته است: «بعد از انتخاب حجاب حس کردم صاحب دارم، دوست دارم در مقابل این همه نعمت‌هایی که خداوند به من داده بندگی او را بکنم چون واقعاً تا آن لحظه که من حجاب را انتخاب نکرده بودم فهمیدم که زندگی نکردم چون بندگی نکردم، من با انتخاب حجاب، هیچ احساس محدودیتی نمی‌کنم احساس می‌کنم که یک قدم از زمین بالاتر رفته‌ام، وقتی که دفعه اول با حجاب به آمریکا برگشتم دوستانم به دیدنم آمدند، یکی از آنها در حضور جمع به من گفت، سهیلا این چیه روی سرت گذاشتی و من همان لحظه گفتم، اینو میگی؟ این تاج بندگی منه، تاج بندگی من به عنوان یک زن شیعه مسلمان» (مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت)

۱۰. دایانا بییتی از آمریکا: او بانوی ۳۹ ساله شیعه شده آمریکایی است که در دبیرستانی در ایالت کارادوی آمریکا، ریاضی تدریس می‌کند، درباره حجاب می‌گوید: «تا زمانی که حجاب را شخصاً تجربه نکرده بودم، قادر به تحسینش نبودم، پیشتر هم، خانمی نبودم که برای جلب توجه مردان لباس‌های زننده به تن کنم، اما بعد از تجربه حجاب این را به خوبی در رفتار مردان لمس می‌کردم که ایشان در ارتباط با من ادب بیشتر و نگاهی انسانی‌تر برخورد می‌کردند، همین امر به من کمک کرد درک کنم که حجاب چه تأثیری در روابط اجتماعی افراد دارد، غرب هم باید با زندگی و

ویژه‌ای نزد همه اقشار جامعه دارند، زیرا اگر نگاهی به شرکت کنندگان در تشییع جنازه‌های شهدا بیفکنیم به این نکته پی خواهیم برد که افراد با چهره‌های مختلف حتی افراد کم حجاب در اینگونه مراسم به احترام شهید اشک می‌ریزند و به تابوهای آنان متوسل می‌شوند، بنابراین می‌توان با درج خاطرات و توصیه‌های شهیدان درباره حجاب و عفاف در تابلوهای ادارات و پخش کلیپ‌ها و نصب بروشورها و تراکت‌ها در اینگونه اماکن در تقویت فرهنگ عفاف و حجاب، قدم‌های موثری برداشت، برای دسترسی به اطلاعات در این زمینه می‌توان از آرشیو بنیاد شهید و مراکز حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس استفاده نمود.

اما برای تبرک و تیمن این سطور، در این جا به ذکر چند نمونه از سفارش‌های آن سفرکردگان آسمانی بسنده می‌شود، امید آنکه این سفارش‌ها چراغ راه همه مان باشد تا در پرتو آن به از مسیر حق منحرف نشویم.

۱. شهید یعقوب ابراهیم نژاد: «اگر می‌دانستم با هر بار که خونم ریخته می‌شود بی‌حجابی، آغوش حجاب در برمی‌گیرد حاضر بودم هزاران بار کشته شوم».

۲. شهید احمد پناهی: «حجاب شما سنگری است آغشته به خون من که اگر آن را حفظ نکنید به خون من خیانت کرده‌اید».

۳. شهید محمد محمودی: «حجاب شما از خون که در جبهه می‌ریزد برای دشمن کوبنده‌تر است»

۴. شهید ابراهیم هاشمی: «حجاب شما به خون ما رنگ می‌بخشد».

۵. شهید تقی سیفی: «خواهران در حجاب و برادران در نگاه می‌توانند شیطان را سرکوب کنند».

۶. شهید منصور رنجبران: «این دنیا زودگذر است و به زودی همگی ما برای پاسخ در میز محاکمه الهی حاضر می‌شویم و آن موقع است که از شما سؤال می‌شود آیا زنان آیا پیرو حضرت فاطمه (س) بودید یا نه؟ چه جوابی دارید بدهید؟»

۷. شهید محمدرضا جمشیدیان: «آخر تا کی؟ چقدر شهدا وصیت کنند که خواهران حجاب، حجاب، چرا از زینت (س) و زهرا (س) درس نمی‌آموزید؟ دیگر بقیّه با وجدان خودتان، آخر کمی هم به آخرت فکر کنید».

۱۴. سارابوکر از آمریکا: او در معرفی خود گفته است: «من يك زن آمریکایی هستم که در مرکز آمریکا بدنیا آمده‌ام، من مانند هر دختر دیگری بزرگ شدم، با علاقه و تعلق خاطر شدید به زرق و برق زندگی در گران شهرها، در نهایت من به فلوریدا و از آنجا به ساحل جنوبی میامی نقل مکان کردم ... سالها گذشت تا متوجه شدم که هر چه بیشتر در جذابیت زندگی ام، پیشرفت می‌کنم در چه رضایت شخصی و خوشبختی ام اُفت می‌کند، من برده مُد بودم من گروگان ظاهر بودم ... تا اینکه يك روز من با قرآن، کتابی که در غرب بطور منفی کلیشه‌ای معرفی شده است برخورد کردم، در ابتدا سبک و نحوه برخورد قرآن مرا تحت تأثیر قرار داد و سپس نگاه آن به هستی، زندگی، آفرینش و ارتباط میان خالق و مخلوق مرا به شگفتی آورد من قرآن را خطاب‌ه‌ای مملو از بصیرت و بینش برای قلب و روح، بدون نیاز به هیچ مترجم (مفسر) و کشیشی یافتیم.

سرانجام من حقیقت را دریافتم ... من يك ردای (چادر) زیبای بلند و يك پوشش سر که شبیه لباس عرفی زنان مسلمان است خریداری کردم و از آن استفاده نمودم تا اینکه احساس کردم که همه زنجیرها پاره شده‌اند و من بالاخره آزاد شده‌ام و من از حجاب رضایت داشتم ... و پس از اسلام آوردن با مرد مسلمانی ازدواج کردم ... هیچ چیز مرا از تعویض بیکنی ام در ساحل جنوبی و زندگی پر زرق و برق سبک غربی ام با زندگی در آرامش با خالقم و لذت بردن از زندگی در میان هم‌نوعانم به عنوان يك شخص با ارزش، خوشحال نمی‌کند بدین دلیل است که من استفاده از نقاب را انتخاب کرده‌ام و تا پای مرگ از حق لاینفک ام برای پوشیدنش دفاع خواهم نمود، به شما زنانی که مفاهیم زشت کلیشه‌ای علیه حجاب فروتنانه اسلامی را می‌پذیرید می‌گویم که شما نمی‌دانید که چه چیزی را دارید از دست می‌دهید» (سایت مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل بیت)

۴. عمل نمودن به توصیه‌های شیهدان: یکی از راهکارهای ترویج فرهنگ حجاب و عفاف و سوق دادن مراکز اداری به سمت رعایت پوشش اسلامی، انتقال پیام شهیدان بوسیله روش‌های جذاب در این اماکن می‌باشد، زیرا شهیدان محبوبیت

به دشمنان اسلام و انسانیت بفهمان که زن مسلمان ایرانی زنی است آزاده با شخصیت با ایمان و الهام گرفته از مکتب بانوی بزرگ اسلام زهرای اطهر(س) که هرگز اجازه نخواهد داد، همانند زنان به لجن کشیده، از او عروسکی کوکی بسازند و وسیله‌ای برای فروش بیشتر کالاهای تجارتي شود».

۲۲. شهید حمیدرضا نظام: «خواهرم حجاب نشانگر زیبایی روح و اندیشه توست، خواهرم، حجاب تضمین کننده سلامت و پارسایی جامه است، جامعه را به ویرانی مکش، خواهرم، غنچه نهفته در برگ را نچینند، از بی‌حجابی است اگر عمر گل کم است، نهفته باش و همیشه گل باش».

۲۳. شهید محمدعلی وکیل زاده: «خواهرم با حفظ حجاب و نجابت و عفت خود، حضرت زینب(س) را خشنود کن».

۲۴. شهید عباس شعیبی: «تو را سفارش می‌کنم که حجاب را و دیگر رسالت‌های زینبی را فراموش نکنی، و جنگ تو مبارزه با بی‌بندوباری‌ها و بی‌حجابی‌ها و خلاصه نبرد با خود فروختگان داخلی است، این وظیفه شما و همه پیروان زینب است. (نرم‌افزار وصیت نامه شهدای انقلاب اسلامی)

۵. ترویج فرهنگ غیرت: یکی از راهکارهای نهادینه کردن فرهنگ عفاف و حجاب، ترویج فرهنگ غیرت در میان مردان است زیرا هرگونه بی‌توجهی آنان به امر حجاب و عفاف و رهاکردن کردن زنان در سطح جامعه خسارت جبران ناپذیری را به حوزه فرهنگ عفاف و حجاب وارد کند. از این روهمان گونه که خداوند به مومنان هشدار داده است که از حریم خانواده خویش حفاظت کنند: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خود و خانواده‌ی خویش را از آتش دوزخی که هیزمش از مردم و سنگ خار است حفظ کنید» (تحریم: ۶) پدران و شوهران عصر ما نیز باید در حفظ عفاف و حجاب خانواده خویش غیرت نشان دهند و گرنه مصداق این سخنان رسول خدا(ص) خواهند شد که فرمود: «خداوند بینی هر يك از مؤمنانی را که غیرت نمی‌ورزند به خاک می‌مالد» (برقی ۱۳۷۱ق، ج: ۱، ۱۱۵) «و هر مردی راضی شود به آرایش نمودن و خارج شدن زنش از خانه، بی غیرت است و کسی که این مردرابی غیرت بنامد گناهی نکرده است. وزن هنگامی که

۸. شهید عبدالله محمودی: و تو ای خواهر دینی‌ام، چادر سیاهی که تو را احاطه کرده است از خون سرخ من کوبنده تر است».

۹. شهید رحیم آنجفی: «خواهرم، محجوب باش و با تقوا، شما باید که دشمن را با چادر سیاهتان و تقوایتان می‌کشید، حجاب تو سنگر تو است تو از داخل حجاب، دشمن را می‌بینی و دشمن تو را نمی‌بیند».

۱۰. شهید محمد کریم غفرانی: «حفظ حجاب هم چون جهاد در راه خداست».

۱۱. شهید سید محمد تقی میر غفوریان: «از تمامی خواهرانم می‌خواهم که حجاب، این لباس رزم را حفظ باشند».

۱۲. شهید صادق مهری پور: «يك دختر نحیب باید با حجاب باشد».

۱۳. شهید بهرام یادگاری: «خواهرم، حجاب تو مشیت محکمی برده‌ان منافقین و دشمنان اسلام می‌زند».

۱۴. شهید حمید رستمی: «به پهلوی شکسته فاطمه زهرا(س) قسمت‌ان می‌دهم که حجاب را، حجاب را رعایت کنید».

۱۵. شهید علی اصغر پور: «خواهر مسلمان، حجاب شما موجب حفظ نگاه برادران خواهد شد، برادر مسلمان، بی‌اعتنایی شما و حفظ نگاه شما موجب حجاب خواهران خواهد شد».

۱۶. شهید علی رضائیان: «شما خواهرانم و مادرانم، حجاب شما جامعه را از فساد به سوی معنویت و صفا می‌کشد».

۱۷. شهید علی روحی نجفی: از خواهران گرامی خواهش‌مندم که حجاب خود را حفظ کنند، زیرا که حجاب خون بهای شهیدان است».

۱۸. شهید غلامرضا عسگری: «مادرم، من با حجاب و عزت نفس و فداکاری شما رشد پیدا کردم».

۱۹. شهید محمد حسن جعفرزاده: «ای خواهرم، قبل از هر چیز، استعمار از سیاهی چادر تو می‌ترسد تا سرخی خون من».

۲۰. شهید محمد کشوری: «خواهر حزب اللهی‌ام، ممکن است شما فکر کنید که چرا این سعادت (فیض شهادت) تنها نصیب برادران می‌شود، لکن ای خواهرم، این را بدان که شما در سنگر حجاب و مسجد و مدرسه کوشا باش، فعالیت شما از خون ما پیر ارج‌تر و کوبنده‌تر است و نیز فیض آن از شهادت کمتر نیست».

۲۱. شهید حمیدرضا قلی‌زاده: «خواهرم حجابت را حفظ کن و

در مسئله عفاف و حجاب نیز می توان با استفاده از الگوهایی همچون حضرت فاطمه (س)، حضرت زینب (س) و دیگر زنان مومنه که در سخت ترین شرایط زندگی سعی نمودند از حجاب و عفاف خویش دفاع کردند، برای نهادینه کردن عفاف و حجاب استفاده نمود.

نویسنده:

حجت الاسلام والمسلمین عیسی عیسی زاده
عضو هیئت علمی و مدیر گروه فرهنگ نامه های قرآنی
پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن

از خانه اش با آرایش و عطر خوش خارج شود و مرد او هم به چنین عمل همسرش رضایت دهد به هر قدمی که زن بر می دارد برای شوهر او به تعداد قدمهای زن خانه ای در جهنم ساخته می شود... و حفظ نمودن زناختان، رضایت خدا و خوشحالی خداوند را در پی داشته و باعث داخل شدن شما به بهشت، بدون حساب خواهد بود. پس وصیت مراد زنان خود بخاطر بسپارید تا از شدت حسابرسی الهی نجات پیدا کنید و هر که این وصیت مرا حفظ نکند فردای قیامت در محضر خداوند اوضاع و احوالش وخیم خواهد بود و سپس فرمود: همانا زنان، دامهای شیطان هستند» (شعیری ۱۴۰۵ ق، ص ۱۸۵)

فهرست منابع:

- قرآن.
- غرر الحکم و درر الکلم، تمیمی آمدی، عبدالواحد، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۶ ش.
- مجموعه وزّام، وزّام ابن ابی فراس مسعود بن عیسی، قم، مکتب فقهیه، ۱۴۱۰ ق.
- عوالی اللثالی، ابن ابی جمهور، محمد بن زین الدین، قم، دارالسید الشهداء، ۱۴۰۵ ق.
- اخلاق ناصری، طوسی نصیرالدین، تهران، خوارزمی، ۱۳۷۳ ش.
- فرهنگ معارف اسلامی، سجادی سید جعفر، تهران، انتشارات ایران، ۱۳۶۵ ش.
- معجم مقاییس اللغة، ابن فارس احمد، قم، مکتبه الاعلام، ۱۴۰۴ ق.
- لسان العرب، محمد بن مکرم ابن منظور، قک ادب الحوزه، ۱۴۰۵ ق.
- تحف العقول، ابن شعبه حرّانی، حسن بن علی، قم جامعه مدرسین، ۱۳۶۳ ق.
- امالی، شیخ مفید، محمد، مشهد، آستان قدس، ۱۳۶۴ ش.
- من لایحضره الفقیه، ابن بابویه محمد بن علی، قم، جامعه مدرسین، ۱۴۱۳ ق.
- تهذیب الاحکام، طوسی، محمد بن حسن، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۰۷ ق.
- مستدرک الوسائل، نوری میرزاد حسین، قم، مؤسسه آل البیت، ۱۴۰۸ ق.
- المحاسن، برقی احمد بن محمد، قم، دارالکتب الاسلامیه،

و همچنین فرمود: «مردان بی غیرت وارد بهشت نخواهند شد و فرد بی غیرت کسی است که (بارفتارهای مختلف خویش و همسرش) توجه مردان اجنبی را به سوی ناموسش جلب نماید.» (نوری ۱۴۰۸ ق، ج ۱۳ ص ۱۱۱)

امیر مومنان علی (ع) نیز در سفارش خویش به فرزندش امام حسن (ع) در این باره فرمود: «زنان خود را از دید نامحرمان حفظ نما، چرا که رعایت حجاب، هم برای تو و هم برای خود آنها بهتر از این است که در معرض بد بینی قرار بگیرند و همانا خارج شدن زنان از منزل، عاقلانه تر از داخل شدن نامحرم غیر قابل اطمینان به داخل منزل نیست، پس ای فرزندم هر چه توان داری در جهت اینکه زنان تو غیر از خودت را نشناسند به کار گیر و آن را انجام ده.» (شریف رضی ۱۳۷۹ ش، ص ۴۰۵) و آن حضرت در جمله ای دیگر در مورد مردان بی غیرت که ادعای محبت به ایشان دارد فرمود: «ما یُحِبُّنا... ولادیوث؛ انسان بی غیرت ما را دوست ندارد.» (حمیری ۱۴۱۳ ق، ص ۴۵۰)

۶. استفاده از الگوهای عفاف و حجاب

یکی از راههای تربیت و آموزش بشر در تمام حوزه های اعتقادی، اخلاقی و رفتاری استفاده از الگوهاست همانگونه که خداوند در قرآن کریم از این شیوه برای هدایت انسان ها استفاده کرده است، آنجا که پیامبر عزیز اسلام (ص) (احزاب: ۲۱)، و حضرت ابراهیم (ع) (ممتحنه: ۶ و ۴) را به عنوان اسوه معرفی کرده است.

۳۴. المیزان، طباطبایی، محمدحسین، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۱۷ق.
۳۵. مجموعه آثار، مطهری مرتضی، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۷۸ش.

۱۳۷۱ق
۱۴. بحار الانوار، محمد تقی مجلسی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ق.
۱۵. جامع الاخبار، شعیری محمد بن محمد، قم، دارالهجرة، ۱۴۰۵ق.
۱۶. قرب الاسناد، حمیری عبد الله بن جعفر، قم، مؤسسه آل البيت، ۱۴۱۳ق.
۱۷. معجم الفاظ فقه جعفری، احمد فتح الله، الدمام، اهل بیت، ۱۴۱۵ق.
۱۸. قاموس قرآن، قرشی علی اکبر، تهران، بنیاد بعثت، ۱۳۶۶ش.
۱۹. التحقیق فی کلمات القرآن، مصطفوی حسن، تهران، نشر کتاب، ۱۳۶۰ش
۲۰. مفردات الفاظ القرآن، راغب اصفهانی ابو القاسم، بیروت دارالعلم، ۱۴۱۲ق.
۲۱. المصباح المنیر، فیومی احمد بن محمد، قم، دارالهجرة، ۱۴۰۵ق.
۲۲. الحکمة المتعالیة فی الاسفار الاربعة، شیرازی صدر الدین، بیروت، دار احیاء التراث ۱۹۸۷م.
۲۳. الکافی، کلینی، محمد بن یعقوب، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۵ش.
۲۴. الصحاح، جوهری اسماعیل، بیروت، دارالعلم للملایین، ۱۴۰۷ق.
۲۵. سلیم بن قیس، هلالی سلیم بن قیس، قم، انتشارات هادی، ۱۴۰۵ق.
۲۶. پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری
۲۷. سایت دانشگاه علوم پزشکی فسا.
۲۸. سایت مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل البيت (ع).
۲۹. خبرگزاری تسنیم.
۳۰. وسائل الشیعه، حرّ عاملی، محمد بن حسن، قم، آل البيت، ۱۴۰۹ق.
۳۱. عیون اخبار الرضا، ابن بابویه محمد بن علی، قم، رضا مشهدی، ۱۳۶۳ق.
۳۲. نهج البلاغه، شریف رضی، محمد بن حسن، ترجمه محمد دشتی، قم، مشهور ۱۳۷۹ش.
۳۳. مصباح الشریعه، مصطفوی حسن، تهران، انجمن اسلامی، حکمت و فلسفه ایران، ۱۳۶۰ش.

عفت

قال الامام علي عليه السلام: زكاةُ الجمالِ العِفافُ.
امام علي عليه السلام فرمودند: زکات زیبایی،
عفت و پاکدامنی است.

«تصنيف غررالحکم، ص ۲۵۶، ح ۵۴۰۹»